

مجمع آموزشی، پژوهشی و درمانی پیامبر اعظم (ص)
بندرعباس

پونکسیون مایع مغزی نخاعی

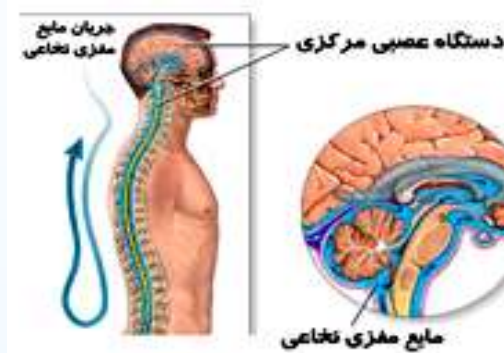

شناسنامه پمفلت آموزشی کد: P.E:1401/07/30-0071

عنوان	پونکسیون مایع مغزی نخاعی
تهیه کننده	رقیه کوهستانی
تأیید کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	۱۴۰۱/۰۷/۳۰
سال بازنگری	۱۴۰۴/۰۱/۱۵
ناظر کیفی: سوپروایزر آموزش سلامت	
تأیید کننده علمی: آقای دکتر احمد نگهی - متخصص مغز و اعصاب	

زمان مراجعه بعدی

- ♦ در زمان تعیین شده توسط پزشک جهت بررسی جواب آزمایش مراجعه نمایید.
- ♦ در صورت داشتن تب یا افزایش درجه حرارت بدن بیشتر از ۳۷/۸
- ♦ در صورت قرمزی و وجود ترشح چرکی یا کم رنگ از اطراف محل خروج سوزن
- ♦ سایر موارد نگران کننده و اورژانسی

“سلامت و تندرست باشید“

منبع:

ترجمه نیشاپوری معصومه، برونر و سودارث، بیماری های مغز و اعصاب ۲۰۱۸، ویرایش چهاردهم

- سوزن معمولاً یک الی دودقیقه در بدن است به محض جمع-آوری مایع مورد نیاز سوزن بیرون کشیده می شود.
- برای محل سوراخ شده از یک پانسمان کوچک استفاده می شود.
- در طول آزمایش از حرکت های ناگهانی و سرفه پرهیزید.
- دست خود را به سمت محل آزمایش نبرید.

مراقبت بعد از پونکسیون مایع مغزی نخاعی:

- بیمار باید به مدت ۶-۴ ساعت در وضعیت طاق باز قرار گیرد.
- سردرد پس از پونکسیون مایع مغزی با دامنه خفیف تا شدید ممکن است از چند ساعت تا چند روز پس از انجام این روش، ظاهر شود. این سردرد در زمانی که بیمار در حالت نشسته یا ایستاده قرار دارد تشدید می شود، اما با خوابیدن بیمار از شدت آن کاسته شده یا رفع می گردد. معمولاً با استراحت کردن در بستر در وضعیت دمر، استفاده از داروهای ضد درد و مصرف آب و مایعات کنترل می شود.
- از عوارض دیگر مشکلات دفعی زود گذر، افزایش خفیف درجه حرارت بدن، درد پشت یا گرفتگی و سفتی گردن.
- از تکان دادن شدید سر خودداری نمایید.

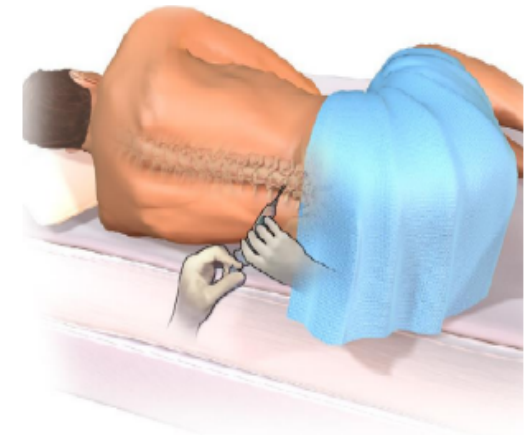
- پانسمان محل گرفتن مایع را می توان پس از ۲۴ ساعت برداشت.
- می توانید پس از ۱ تا ۲ روز بعد از گرفتن نمونه حمام کنید.
- جواب آزمایش خود را دریافت کنید و به پزشک خود اطلاع دهید.
- در صورت خیس شدن پانسمان محل آزمایش به پزشک خود اطلاع دهید.

پونکسیون مایع مغزی نخاعی با وارد کردن سوزنی به داخل فضای زیر عنکبوتیه کمری به منظور کشیدن مایع نخاعی (CSF) انجام می شود. کشیدن مایع نخاعی یا آب کمر نیز گفته می شود. گرفتن مایع نخاعی در صورتی که کلیه اصول مربوط به آن رعایت شده باشد اقدامی تقریباً بی خطر حساب می شود.

سوزن معمولاً در فضای سومین یا چهارمین یا پنجمین مهره کمری وارد فضای زیر عنکبوتیه می شود. اجرای موفقیت آمیز نیازمند آرامش بیمار می باشد. بدن در حالت اضطراب، سفت و سخت می شود و این امر باعث می گردد میزان فشار بالا خوانده شود.

فشار مایع مغزی نخاعی در بیماری که به پهلو خوابیده و وضعیت بدنش حالت خمیده دارد، به طور طبیعی ۱۱۰-۸۰ mmH2O است.

در چه مواردی آزمایش کشیدن مایع مغزی نخاعی انجام می شود؟

۱. اندازه گیری فشار مایع مغزی نخاعی

۲. برای تشخیص مننژیت یا عفونت پرده های مغز

۳. عفونت بافت مغز یا انسفالیت

۴. خونریزی های مغزی

۵. تشخیص برخی بیماریها مانند گیلن باره، MS، لوسمی، آنوریسم مغزی

۶. تزریق دارو جهت بی حسی نخاعی و عکسبرداری

۷. خارج کردن مقداری مایع مغزی نخاعی برای درمان فشار بالای داخل جمجمه.

مواردی که نباید کشیدن مایع مغزی نخاعی انجام شود:

توده داخل جمجمه

اختلالات انعقادی و احتمال خونریزی

سابقه داشتن جراحی ستون فقرات

وجود مشکلات قلبی و تنفسی

روش انجام پونکسیون مایع مغزی نخاعی:

- جهت انجام این اقدام تشخیصی درمانی باید رضایت نامه کتبی بدهید.

- قبل از شروع کار اقدام به دفع ادرار و مدفوع نمایید.

- به یک پهلو و در کناره تخت در وضعیتی که پشت شما به طرف پزشک قرار گیرد بخوابید. پاهایتان را تا آنجا که ممکن است خم کنید.

- در صورت نیاز بالش کوچکی در زیر سر شما و بالش دیگری مابین پاهایتان گذاشته می شود.

- ممکن است در وضعیت نشسته کشیدن مایع مغزی نخاعی انجام شود. در اینصورت به جلو روی بالشتی خم می شوید.

- آرامش خود را حفظ کنید و بطور طبیعی نفس بکشید.

- پزشک منطقه پایین کمر را با مواد ضد عفونی کننده تمیز می کند. سپس در فضای دو مهره پایینی ستون فقرات و پوست آن کمی ماده بیحس کننده تزریق می شود. در ابتدا کمی سوزش وجود دارد. پزشک سوزن مخصوص این آزمایش را وارد پوست و بافتهای بین دو مهره می کند.

- با داخل شدن سوزن ممکن است احساس فشار نمایید. شاید احساس درد در پشت و پا در زمان ورود سوزن به داخل داشته باشید.

- لوله های آزمایش حاوی مایع هم به آزمایشگاه فرستاده می شود.

